

คู่มือการช่วยเหลือผู้ถูกรักษา ด้วยความรุนแรงในครอบครัว

โดย กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว
กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

สารบัญ

บทนำ

ทำอย่างไรเมื่อประสบเหตุความรุนแรงในครอบครัว	1
ใครสามารถแจ้งเหตุความรุนแรงได้บ้าง	2
ช่องทางการแจ้งเหตุ	3
โทษของการกระทำความรุนแรงในครอบครัว	4
สิทธิของผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว	5
ความรุนแรงในครอบครัวคืออะไร	6
บุคคลในครอบครัวหมายถึงใคร	8
ประเภทของความรุนแรง	8
ขั้นตอนการช่วยเหลือผู้ถูกระทำฯ	9
เทคนิค/ทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน	15
ข้อควรระมัดระวัง	18
สิทธิของประชาชนที่ควรรู้	22
คำถามที่พบบ่อย	28

บทนำ

ปัจจุบันสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวมีเพิ่มมากขึ้น จากข้อมูลสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัว ประจำปีงบประมาณ 2566

มีจำนวน
ความรุนแรง
ในครอบครัว
2,312

5 พื้นที่

ที่เกิดเหตุการณ์ความรุนแรงมากที่สุด

- 1.กรุงเทพมหานคร
- 2.ราชบุรี
- 3.เชียงราย
- 4.เชียงใหม่
- 5.กาญจนบุรี

54.5%

ความรุนแรง
ทางด้านร่างกาย

36.3%

ความรุนแรง
ทางด้านจิตใจ

7.5%

ความรุนแรง
ทางเพศ

1.7%

ความรุนแรง
จนเสียชีวิต

ข้อมูลสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัว
ประจำปีงบประมาณ 2567
(จนถึงเดือนพฤษภาคม 2567)

โดยจากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า
ข้อมูลสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัว
มีเพิ่มมากขึ้นจากเมื่อปี 2566 ที่ผ่านมา

มีจำนวน
ความรุนแรง
ในครอบครัว
1,665

ที่มา : ข้อมูลสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัว
กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

คู่มือ

"การให้ความช่วยเหลือผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว"

จัดทำขึ้นเพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไป ผู้พบเห็นเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัว ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว รวมถึงผู้ปฏิบัติงาน ได้รู้และเข้าใจเกี่ยวกับ ความรุนแรงในครอบครัว การช่วยเหลือผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว การปฏิบัติตัวเมื่อต้องตกเป็นผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ช่องทางการขอรับความช่วยเหลือ รวมถึงสิทธิตามกฎหมายต่างๆ ของผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

ทำอย่างไรเมื่อประสบเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัว

2

โทรแจ้ง 191 หรือ เจ้าหน้าที่ตำรวจ
ในพื้นที่ เพื่อระงับเหตุและ
ให้ความช่วยเหลือ

4
ออกจากที่เกิดเหตุ
เพื่อความปลอดภัย

อย่าลืมตั้งเบอร์โทรศัพท์ฉุกเฉิน
ให้กดโทรออกได้ง่าย

6

1

ตั้งสติ

3

เก็บพยานหลักฐาน
ได้แก่ ภาพถ่าย
บาดแผล คลิปวิดีโอ
คลิปเสียง

การถ่ายภาพบาดแผล 3 ระยะ

5

ขอความช่วยเหลือจากบุคคลที่ไว้วางใจ

ใครสามารถแจ้งเหตุความรุนแรงได้บ้าง

ผู้ที่สามารถแจ้งเหตุความรุนแรงได้ ได้แก่

1

ผู้ถูกรกระทำ
ด้วยความรุนแรงในครอบครัว

STOP!

2

ผู้ที่พบเห็นเหตุการณ์

เดี๋ยวครูจะโทร
ขอความช่วยเหลือ
ให้หนูนะ

ผมเห็นพ่อตีแม่
ทุกวันเลยครับครู

3

ผู้ที่ทราบการกระทำ
ความรุนแรงในครอบครัว

ช่องทางการแจ้งเหตุ

FISA | HuSEC
ศูนย์บริหารจัดการสวัสดิภาพประชาชน
Human Security Emergency Management Center
ศูนย์บริหารจัดการสวัสดิภาพประชาชน Social Development and Human Security

ศูนย์ช่วยเหลือสังคม
☎️ สายด่วน 1300
โทรฟรี 24 ชั่วโมง

ระบบแจ้งเหตุฉุกเฉินทางสังคม
ESS Help Me
LINE @esshelpme

ระบบเพื่อนครอบครัว
Family Line
LINE @linefamily

ระบบการคุ้มครองช่วยเหลือเด็ก สตรี และ
ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว
www.evcis.org

ศูนย์ปฏิบัติการกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

ส่วนกลาง : กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
เบอร์ติดต่อ : 02-659-6728

ศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำความรุนแรงในครอบครัว
ภูมิภาค : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 76 จังหวัด
บ้านพักเด็กและครอบครัวกรุงเทพฯ และ 76 จังหวัด

ศูนย์รับแจ้งเหตุฉุกเฉิน 191

ศูนย์พึ่งได้ OSCC ในโรงพยาบาล

มูลนิธิปวีณา หงสกุล
เพื่อเด็กและสตรี

มูลนิธิ/NGO
มูลนิธิปวีณา หงสกุล เพื่อเด็กและสตรี 02-5770500-1 , 1134
มูลนิธิพิทักษ์สิทธิเด็ก 02-4121196
มูลนิธิเพื่อนหญิง 02-5131001
สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีฯ 02-9292222
(บ้านพักฉุกเฉินตอนเมือง)

โทษของการกระทำความรุนแรงในครอบครัว

มาตรา 4

ผู้ใดกระทำความรุนแรงในครอบครัว ต้องระวางโทษ

จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 6,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ให้ความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นความผิดอันยอมความได้ ซึ่งหมายถึงผู้แจ้งสามารถถอนคำร้องทุกข์เมื่อใดก็ได้ แต่หากการกระทำผิดนั้นเป็นความผิดตามกฎหมายอื่น ผู้กระทำต้องรับผิดตามกฎหมายนั้นด้วย

กฎหมายบัญญัติให้ยอมความได้ก็จริง แต่คดีความรุนแรงในครอบครัว ไม่ใช่เรื่องคดีทำร้ายร่างกายทั่วไป แต่เป็นลักษณะนี้ร้าย เป็นความเคยชิน กฎหมายเลยบัญญัติว่า ในกรณีที่มีการถอนคำร้องทุกข์หรือถอนฟ้อง หรือยอมความ จะต้องมีการทำข้อตกลงในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ข้อตกลงเบื้องต้นก่อนการยอมความก่อนการถอนคำร้องทุกข์ หรือการถอนฟ้อง ถ้าทำสำเร็จจึงค่อยถอนแจ้งความได้

สิทธิของผู้ถูกระทำตาม พ.ร.บ.คุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรง ในครอบครัว พ.ศ. 2550

แจ้งความร้องทุกข์ดำเนินคดี หรือลงบันทึกประจำวัน
ไว้เป็นหลักฐาน

ยื่นคำร้องขอคุ้มครองสวัสดิภาพจากศาลเยาวชนและ
ครอบครัว 78 แห่ง

ไกล่เกลี่ยก่อนการขอความ

ทำบันทึกข้อตกลงก่อนการขอความ

เข้ารับการตรวจร่างกาย ประเมินด้านจิตใจ

สิทธิในการมีจิตแพทย์ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคล
ที่ร้องขอร่วมอยู่ด้วยในขณะสอบปากคำเพื่อให้คำปรึกษา

สิทธิด้านอื่นๆ

เข้ารับการคุ้มครองสวัสดิภาพ
เป็นการชั่วคราว ที่บ้านพักเด็กและ
ครอบครัว หรือมูลนิธิต่างๆ

ยื่นคำขอรับค่าตอบแทนตาม
พ.ร.บ. ค่าตอบแทนผู้เสียหาย
และค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย
แก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544
(ต้องมีการร้องทุกข์ดำเนินคดี)

เงินสงเคราะห์ต่างๆ
ของกระทรวง พม.

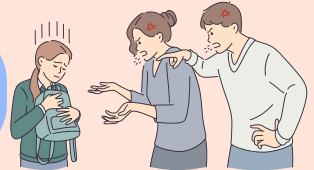
ความรุนแรงในครอบครัว
คืออะไร

ความรุนแรงในครอบครัวคืออะไร

“ความรุนแรงในครอบครัว” หมายความว่า การกระทำใดๆ โดยมุ่งประสงค์ให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพ หรือกระทำโดยเจตนาในลักษณะที่น่าจะก่อให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพของบุคคลในครอบครัว หรือบังคับใช้อำนาจครอบงำให้บุคคลในครอบครัวต้องกระทำการ ไม่กระทำการ หรือยอมรับการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด โดยมีขอบแต่ไม่รวมถึงการกระทำโดยประมาท (มาตรา 3)

คำว่า **“การกระทำ”** คือ การกระทำต้องเป็นการกระทำโดยรู้สำนึกถึงการกระทำด้วย

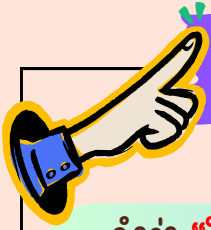
คำว่า **“โดยมุ่งประสงค์”** คือ ต้องเป็นการกระทำโดยเจตนา เช่น เจตนาเอาไม้ตีศีรษะ แต่หลบได้ แม้จะไม่ได้รับบาดเจ็บ แต่ก็ถือว่าเป็นความรุนแรงในครอบครัว แต่ไม่รวมถึงการกระทำโดยประมาท เช่น แม่อุ้มลูกแล้วเดินสะดุดขึ้นบันไดล้ม ลูกได้รับบาดเจ็บ กรณีนี้ไม่ถือว่าเป็นความรุนแรงในครอบครัว

คำว่า **“อันตรายต่อจิตใจ”** คือ ต้องมีผลกระทบต่อจิตใจแบบที่ต้องไปพบกับจิตแพทย์ มิใช่เป็นเพียงอารมณ์ความรู้สึก เศร้าโศกเสียใจ

คำว่า **“ในลักษณะที่น่าจะก่อให้เกิดอันตราย”** คือ ไม่ว่าจะเจตนาทำร้ายหรือไม่ แต่ลักษณะการกระทำเข้าใจได้ว่าแบบนี้ น่าจะก่อให้เกิดอันตราย

ความรุนแรงในครอบครัวคืออะไร

คำว่า **“ใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม”** กรณีตัวอย่างคือ มีพ่อมาแต่งงานกับแม่ลูกติด 2 คน ลูกสาวคนโตอายุ 14 ปี ลูกคนเล็กอายุ 10 ปี แม่เป็นมะเร็งต้องไปรักษาที่โรงพยาบาล พ่อเลี้ยงจึงกล่อมลูกเลี้ยงว่าแม่เป็นมะเร็ง พ่อก็ไม่ได้นอนกับแม่ แต่พ่อไม่เอาเงินในครอบครัวไปเที่ยวผู้หญิง เต็มใจติดโรคกลับมา ค่อยไปค่อยมา ลูกคนโตยอมมีเพศสัมพันธ์แบบนี้ถือว่าเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 277 คือ กระทำชำเราเด็กหญิง อายุไม่เกิน 15 ปี แบบนี้ถือเป็นการใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม เนื่องจาก **ผิดไปจากความถูกต้อง** เพราะปกติพ่อเลี้ยงไม่ควรจะมีเพศสัมพันธ์กับลูกเลี้ยง ถึงแม่ลูกเลี้ยงเต็มใจก็ถือว่าเป็นความรุนแรงในครอบครัว บวกกับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 277 จำคุกสูงสุด 20 ปี แสดงว่าบทหนักมากกว่าคดีความรุนแรงในครอบครัว

บุคคลในครอบครัวหมายถึงใครบ้าง

บุคคลในครอบครัว หมายถึง คู่สมรส คู่สมรสเดิม ผู้ที่อยู่กินหรือเคยอยู่กินฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรส บุตร บุตรบุญธรรม สมาชิกในครอบครัว รวมทั้งบุคคลใดๆ ที่ต้องพึ่งพาอาศัยและอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน (มาตรา 3)

คู่สมรส

ผู้ที่อยู่กินหรือเคยอยู่กินฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรส

บุตรหรือบุตรบุญธรรม

สมาชิกในครอบครัว

ประเภทของความรุนแรง

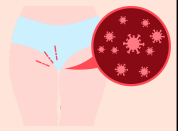

ความรุนแรงทางด้านร่างกาย เช่น การทุบตีทำร้ายร่างกาย ตบ เตะ ต่อย การใช้อาวุธ เป็นต้น

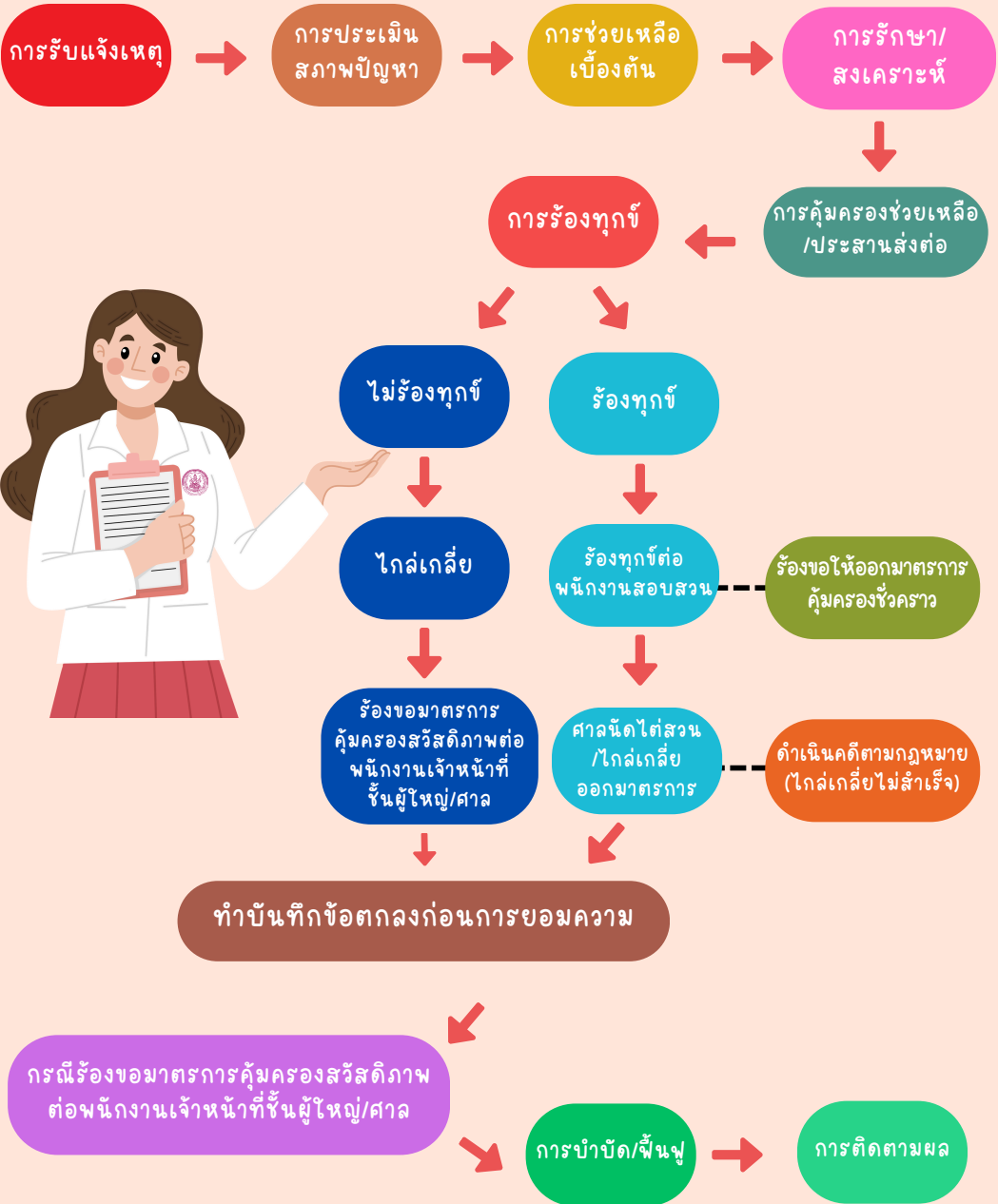

ความรุนแรงทางด้านจิตใจ เช่น การใช้คำพูดหรือการกระทำที่เป็นการดูถูกดูหมิ่น เหยียดหยาม ต่ำว่าให้อับอาย การบังคับ ข่มขู่ ถักขึง การหึงหวง ควบคุมไม่ให้แสดงความคิดเห็นใช้อำนาจเหนือกว่า เป็นต้น

ความรุนแรงทางเพศ เช่น การถูกละเมิดทางเพศ อนาจาร การบังคับให้เปลื้องผ้า การบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ เป็นต้น

ขั้นตอนการช่วยเหลือผู้ถูกกระทำ ด้วยความรุนแรงในครอบครัว

ขั้นตอนการช่วยเหลือผู้ถูกระทำ ด้วยความรุนแรงในครอบครัว

การรับแจ้งเหตุ

รับแจ้งเหตุจากผู้ถูกระทำ ผู้พบเห็นเหตุการณ์ พลเมืองดี หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยสอบถามรายละเอียดผู้แจ้ง รายละเอียดของผู้ถูกระทำและผู้กระทำ ตัวอย่างเช่น

ชื่อ-นามสกุล

ความสัมพันธ์

สถานที่เกิดเหตุ
/ที่อยู่

รายละเอียด
เหตุการณ์

เบอร์โทรศัพท์

การประเมินสภาพปัญหา

สอบและประเมินผลข้อเท็จจริงเบื้องต้นและรวบรวมปัจจัยที่เกี่ยวข้องของผู้กระทำและผู้ถูกระทำ เช่น

- ชื่อ-นามสกุล
- เลขประจำตัวประชาชน
- วัน/เดือน/ปี เกิด - อายุ
- เชื้อชาติ/สัญชาติ
- ศาสนา
- ที่อยู่ (ตามทะเบียนบ้าน)
- ที่อยู่ปัจจุบัน

- ข้อมูลสถานที่ทำงาน
- หมายเลขโทรศัพท์ส่วนบุคคล
- สถานะการแต่งงาน
- ประวัติครอบครัว/สมาชิกในครอบครัว
- ประวัติการศึกษา อาชีพ และรายได้
- ประวัติการกระทำผิด
- ประวัติสุขภาพกาย/จิต และการรักษา
- ประวัติการใช้สารเสพติด

จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาประมวลวิเคราะห์สถานการณ์ เพื่อหาสาเหตุที่ก่อให้เกิดการกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว และแนวทางในการช่วยเหลือต่อไป

ขั้นตอนการช่วยเหลือผู้ถูกระทำ ด้วยความรุนแรงในครอบครัว

การช่วยเหลือเบื้องต้น

การให้คำปรึกษา

ให้คำปรึกษาแนะนำเบื้องต้นแก่ผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว เพื่อให้ได้ระบายความคับข้องใจและทำความเข้าใจกับปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งจะช่วยให้มีความคาดหวังหรือมีกำลังใจในการค้นหาทางเลือก ในการแก้ไขปัญหาและรู้ความต้องการของตน ตลอดจนสามารถร่วมกันหาวิธีในการแก้ไขปัญหาและตัดสินใจแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง

การแจ้งสิทธิ

แจ้งสิทธิตาม พ.ร.บ. ให้แก่ผู้ถูกระทำ
ดังต่อไปนี้

ดาวน์โหลดไฟล์
พ.ร.บ.

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรง
ในครอบครัว พ.ศ. 2550

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและ
วิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553

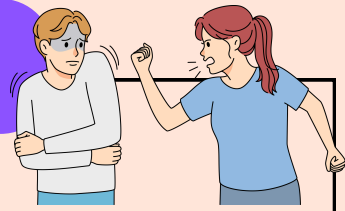
พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทน
และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544

ขั้นตอนการช่วยเหลือผู้ถูกกระทำ ด้วยความรุนแรงในครอบครัว

การรักษา / สงเคราะห์

จัดให้ผู้ถูกกระทำและผู้กระทำเข้ารับการรักษาหรือตรวจร่างกาย ฟันฟู หรือบำบัดร่างกายและจิตใจ รวมถึงขอรับคำปรึกษาแนะนำจากจิตแพทย์ นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา หรือการสงเคราะห์ครอบครัว

การคุ้มครองช่วยเหลือ / ประสานส่งต่อ

ขั้นตอนการช่วยเหลือผู้ถูกระทำ ด้วยความรุนแรงในครอบครัว

ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน

ประสานพนักงานสอบสวนในพื้นที่เกิดเหตุเพื่อร้องทุกข์ อำนวยความสะดวกในการร้องทุกข์ดำเนินคดี แต่ถ้าผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ไม่อยู่ในวิสัยหรือโอกาสที่สามารถร้องทุกข์ได้ด้วยตนเอง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ร้องทุกข์แทนได้ แต่ต้องกระทำการร้องทุกข์ภายใน 3 เดือน นับแต่อยู่ในวิสัยและมีโอกาสที่จะแจ้งหรือร้องทุกข์ได้ แต่ไม่ตัดสิทธิผู้ถูกระทำ หรือผู้มีส่วนได้เสียจะร้องขอคุ้มครองสวัสดิภาพ (มาตรา 7)

ร้องขอมาตรการคุ้มครองสวัสดิภาพต่อพนักงาน เจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่ / ศาล

ถ้าพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวมีความเสี่ยงที่จะถูกระทำซ้ำ หรือประสงค์จะร้องขอคุ้มครองสวัสดิภาพและขอคุ้มครองสวัสดิภาพในกรณีฉุกเฉิน จัดให้มีการร้องขอคุ้มครองสวัสดิภาพต่อศาลเยาวชนและครอบครัวเพื่อให้ศาลพิจารณาในการออกคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพ หรือให้ผู้กระทำจ่ายเงินค่าอุปการะเลี้ยงดูหรือเงินช่วยเหลือบรรเทาทุกข์เบื้องต้น

ขั้นตอนการช่วยเหลือผู้ถูกระทำ ด้วยความรุนแรงในครอบครัว

ทำบันทึกข้อตกลงก่อนการขอมความ

ในกรณีที่มีการขอมความ การถอนคำร้องทุกข์ หรือการถอนฟ้อง ในความผิดตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำ ด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ให้พนักงานสอบสวนหรือศาล แล้วแต่กรณี จัดให้มีการบันทึกข้อตกลงเบื้องต้นก่อนการขอมความ การถอนคำร้องทุกข์ หรือการถอนฟ้อง หากได้ปฏิบัติตามข้อตกลงและ เงื่อนไขดังกล่าวครบถ้วนแล้วจึงให้มีการขอมความ การถอนคำร้องทุกข์ หรือการถอนฟ้อง หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข ให้พนักงานสอบสวนหรือศาล มีอำนาจยกคดีขึ้นดำเนิการต่อไป

การติดตามผล

ติดตามผลการคุ้มครองช่วยเหลือผู้กระทำและผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรง ในครอบครัว รวมถึงติดตามผลการปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงเบื้องต้น ก่อนการขอมความ การถอนคำร้องทุกข์หรือการถอนฟ้อง และเงื่อนไข ตามที่พนักงานสอบสวนหรือศาลได้กำหนด หากผู้ต้องหาหรือจำเลย ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข ให้รายงานพนักงานสอบสวนหรือศาลทราบ โดยเจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการฯ จะมีการติดตามเยี่ยมบ้านเป็นระยะ หรือตามความเหมาะสม

เทคนิค/ทักษะที่จำเป็น ต่อการปฏิบัติงาน

SKILL

กระบวนการให้คำปรึกษา มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1 การสร้างสัมพันธภาพ และข้อตกลงการรับบริการ

- เพื่อสร้างความไว้วางใจ
- ข้อตกลงการรับบริการ เพื่อความเข้าใจตรงกัน เข้าใจถึงปัญหา สาเหตุ และความต้องการ เช่น ระยะเวลา ประเด็น บทบาท การรักษาความลับ

2 การสำรวจปัญหา

เปิดโอกาสให้ผู้รับการปรึกษาเล่าถึงปัญหาต่างๆ ทำให้ผู้รับการปรึกษา ได้รับความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเอง

3 การทำความเข้าใจปัญหา สาเหตุ และความต้องการ

ผู้ให้คำปรึกษาเชื่อมโยงข้อมูล เพื่อให้ผู้เข้ารับการปรึกษาเข้าใจปัญหา สาเหตุ และความต้องการ เพื่อประกอบในการวางแผนแก้ไขปัญหา

4 การวางแผนแก้ไขปัญหา

จัดลำดับความสำคัญของปัญหา และวางแผนแก้ไขตามลักษณะของปัญหา

5 การยุติบริการ

เทคนิค/ทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน

ทักษะพื้นฐานในการให้คำปรึกษา

1. การฟัง

2. การสังเกต

3. การใช้คำถาม

คำถามปลายปิด เป็นการถามเพื่อให้ทราบข้อมูลเฉพาะ

คำถามปลายเปิด เป็นการถามที่ไม่ได้กำหนดขอบเขตของการตอบ เปิดโอกาสให้ผู้รับบริการได้พูดถึงความคิด ความรู้สึก ซึ่งการถามลักษณะนี้ ผู้ตอบจะพูดได้อย่างเต็มที่

ข้อควรระวัง

การใช้คำถามที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า “ทำไม” มักทำให้ผู้รับบริการเกิดความรู้สึกที่ตัวเองทำผิดอยู่อาจทำให้กระทบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้การศึกษาและผู้รับการศึกษาได้

4. การเงียบ

เป็นช่วงระยะเวลาการศึกษาที่ไม่มีการสื่อสารด้วยวาจาระหว่างผู้ให้การศึกษาและผู้รับการศึกษา

เทคนิค/ทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน

ทักษะพื้นฐานในการให้คำปรึกษา

5. การทวนซ้ำ

เป็นการพูดในสิ่งที่ผู้รับบริการปรึกษา ได้บอกเล่าอีกครั้ง โดยไม่ได้เปลี่ยนแปลง ทั้งในแง่ของภาษา หรือความรู้สึก ที่แสดงออกมาเพื่อ

- ช่วยให้ผู้รับบริการปรึกษาเข้าใจชัดเจนมากขึ้นในสิ่งที่ต้องการปรึกษา
- เป็นวิธีการที่สื่อถึงความใส่ใจ ความเข้าใจของผู้ให้การปรึกษา ที่มีต่อผู้รับบริการปรึกษา
- ช่วยให้ผู้รับบริการเปิดเผยตนเองมากขึ้น
- เป็นการตรวจสอบว่าสิ่งที่ผู้ให้การปรึกษาได้ยินนั้นถูกต้องหรือไม่

6. การสะท้อนความรู้สึก

เป็นการรับรู้ความรู้สึกและอารมณ์ต่างๆ ที่ผู้รับบริการปรึกษาแสดงออกมา ไม่ว่าจะด้วยวาจา กิริยาท่าทาง การให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างชัดเจน ด้วยภาษาพูด เพื่อให้ผู้รับบริการปรึกษาได้รับฟัง เพื่อช่วยให้ผู้รับบริการปรึกษาเข้าใจ สิ่งที่เป็นปัญหาที่แท้จริงของตนเอง

7. การสรุปความ

เป็นการรวบรวมสิ่งที่เกิดขึ้นในระหว่างการให้การปรึกษา หรือเมื่อยุติ การให้การปรึกษา โดยใช้คำพูดสั้นๆ ให้ได้ใจความสำคัญทั้งหมด ซึ่งจะมีทั้งการสรุปเนื้อหา ความรู้สึก และกระบวนการให้การปรึกษา

ข้อควรระมัดระวัง

WARNING

มาตรา 9 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำ
ด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550

เมื่อมีการแจ้งตามมาตรา 5 หรือมีการร้องทุกข์ตามมาตรา 6 แล้ว
ห้ามมิให้ผู้ใดลงพิมพ์โฆษณา หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนด้วยวิธีใดๆ
ซึ่งภาพ เรื่องราว หรือข้อมูลใดๆ อันน่าจะทำให้เกิดความเสียหาย
แก่ผู้กระทำ ความรุนแรงในครอบครัว หรือผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรง
ในครอบครัว ในคดีตามพระราชบัญญัตินี้
ผู้ใดฝ่าฝืน บทบัญญัติในวรรคหนึ่ง
ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท
หรือทั้งจำทั้งปรับ

ข้อควรระมัดระวัง

WARNING

พ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

ใช้บังคับแก่การเก็บรวบรวมใช้หรือเปิดเผย
ข้อมูลส่วนบุคคลโดยผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือ
ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในราชอาณาจักร

มีผลบังคับใช้ กรณีผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลหรือ
ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่นอกราชอาณาจักร
หากมีกิจกรรมดังนี้

เสนอขายสินค้าหรือบริการ
แก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล
ที่อยู่ในราชอาณาจักรไม่ว่า
จะมีการชำระเงินหรือไม่ก็ตาม

เฝ้าติดตามพฤติกรรม
ของเจ้าของข้อมูล
ส่วนบุคคลที่เกิดขึ้น
ในราชอาณาจักร

ดาวน์โหลดไฟล์
INFOGRAPHIC สร้าง พ.ร.บ.

ดาวน์โหลดไฟล์
พ.ร.บ.

ที่มา : พ.ร.บ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 (มาตรา 5)

ที่มา : พ.ร.บ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว 19

ข้อควรระมัดระวัง

WARNING

พ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

ข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data)

ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่ทำให้ระบุตัวตนได้
ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม เช่น

เลขบัตรประชาชน
ชื่อ-นามสกุล

เชื้อชาติ

ที่อยู่

ศาสนา

เบอร์โทรศัพท์

พฤติกรรมทางเพศ

E-mail

ประวัติอาชญากรรม

ข้อมูลทางการเงิน

ข้อมูลสุขภาพ

ที่มา : พ.ร.บ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 (มาตรา 6)

ข้อมูลผู้เสียชีวิต ข้อมูลนิติบุคคล
ไม่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายนี้

ข้อควรระมัดระวัง

WARNING

พ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

การใช้หรือการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

ห้ามใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยมิได้รับความยินยอม
เว้นแต่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่เก็บรวบรวมได้
โดยได้รับการยกเว้นไม่ต้องขอความยินยอม

บุคคลหรือนิติบุคคลที่ได้รับข้อมูลส่วนบุคคล
จะต้องไม่ใช่หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล
เพื่อวัตถุประสงค์อื่น

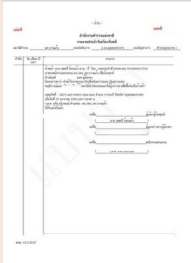

การใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล
ที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องขอความยินยอม
ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องบันทึก
การใช้หรือเปิดเผยนั้นไว้

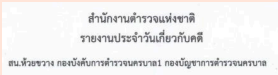
ที่มา : พ.ร.บ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 (มาตรา 27)

สิทธิของประชาชนที่ควรรู้

“การแจ้งความ”

ใบแจ้งความ

และ

ใบลงบันทึกประจำวัน

“การลงบันทึกประจำวัน”

ซึ่งสองคำนี้มีผลทางกฎหมายที่ แตกต่างกัน
เมื่อมีการกระทำความผิดทางอาญาเกิดขึ้น

กรณีการดำเนินคดีอาญา

เบื้องต้นจะต้องแจ้งความ
ต่อพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดี
กับผู้กระทำความผิด
การแจ้งความในกรณีนี้ เรียกว่า
“การแจ้งความร้องทุกข์”

ต้องแจ้งความไว้เพื่อ
ลงบันทึกประจำวันไว้เป็นหลักฐาน
เช่น การแจ้งความว่าเอกสารสำคัญต่างๆ
สูญหาย การแจ้งความในกรณีนี้ เรียกว่า
“การลงบันทึกประจำวัน”

กรณีที่ไม่ใช่
ความผิดทางอาญา

ดาวน์โหลดไฟล์ INFOGRAPHIC
สิทธิที่ประชาชนควรรู้

สิทธิของประชาชนที่ควรรู้

การแจ้งความร้องทุกข์

“คำร้องทุกข์” หมายถึง การที่ผู้เสียหายได้กล่าวหาต่อเจ้าหน้าที่ว่ามีผู้กระทำความผิดขึ้น จะรู้ตัวผู้กระทำความผิดหรือไม่ก็ตาม ซึ่งกระทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหายและการกล่าวหาเช่นนั้น ได้กล่าว **โดยมีเจตนาให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษ**

การแจ้งความร้องทุกข์จะต้องแจ้งให้ชัดเจนว่ามีความประสงค์ให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามกฎหมาย เช่น มีข้อความว่า

“ขอให้ตำรวจดำเนินคดีจนถึงที่สุด”

หรือ

“ขอให้ตำรวจไปจับกุมดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิด”

การลงบันทึกประจำวัน

การลงบันทึกประจำวัน คือ การแจ้งให้พนักงานสอบสวน จดข้อความลงไป ในรายงานประจำวัน **เพื่อเป็นหลักฐาน** ไม่ใช่การมอบคดีให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีตามกฎหมาย ส่วนมากการลงบันทึกประจำวันไว้เป็นหลักฐาน จะเป็นเรื่องเอกสารสำคัญหาย

เช่น

บัตรประชาชน หรือ หนังสือเดินทางเพื่อที่จะได้นำบันทึกประจำวันไปแจ้งต่อเจ้าพนักงานเพื่อทำเอกสารฉบับใหม่หรือกรณีใบเสร็จรับเงินหรือสัญญาสูญหาย

สิทธิของประชาชนที่ควรรู้

ใคร คือผู้เสียหายในคดีอาญา

ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544

1

เป็นผู้ที่ได้รับความเสียหายถึงแก่ชีวิต ร่างกาย หรือจิตใจ

2

ต้องเป็นการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่น โดยที่ตนไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดนั้น

3

ต้องเป็นความผิดตามรายการที่ระบุไว้ท้ายพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายฯ

IMPORTEANTE

หากคุณเป็น “ผู้เสียหาย” ที่ได้รับความเสียหายทางร่างกายหรือจิตใจ หรือเสียชีวิต เนื่องจากการกระทำความผิดทางอาญาของผู้อื่น โดยตนมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับ ความผิดนั้น เช่น ถูกยิง ถูกแทง ถูกฆ่า ถูกลูกหลง หรือถูกข่มขืน หรือต้องกลายเป็น “แพะ” ติดคุกต่างๆ ที่คุณไม่มีความผิด คุณสามารถขอรับการเยียวยาจากรัฐได้ ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย ในคดีอาญา พ.ศ. 2544 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 โดยยื่นคำขอ ได้ที่กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ศูนย์ราชการฯ แจ้งวัฒนะ อาคาร A สำนักงาน กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ พื้นที่ 1 - 4 (พระนครศรีอยุธยา ขอนแก่น เชียงใหม่ สงขลา) สำนักงานยุติธรรมจังหวัดทุกแห่ง สถานีตำรวจทั่วประเทศ สถานี สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ทั้งนี้ สามารถยื่นคำขอได้ภายใน 1 ปี นับตั้งแต่วันที่รู้ถึงการกระทำความผิด หรือนับแต่วันที่ศาลอนุญาตให้ถอนฟ้อง หรือศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้วแต่กรณี

ที่มา : สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

สิทธิของประชาชนที่ควรรู้

สิทธิในการได้รับการเยียวยาจากรัฐของผู้เสียหาย
และจำเลยในคดีอาญา

พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและ
ค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544

“ผู้เสียหาย” หมายถึง บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายถึงแก่ชีวิต
หรือร่างกาย หรือจิตใจ เนื่องจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่น
โดยตนมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดนั้น
ดังนั้น หากผู้เสียหายมีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิด
ผู้เสียหายก็ไม่มีสิทธิที่จะขอรับค่าตอบแทนนี้ได้

ค่าตอบแทนที่ผู้เสียหายจะขอรับได้ มี 4 ประเภท ได้แก่

1

ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการรักษาพยาบาล รวมทั้ง
ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจ

2

ค่าตอบแทนในกรณีผู้เสียหายถึงแก่ความตาย

3

ค่าขาดประโยชน์นำมาหาได้ในระหว่างที่ไม่สามารถ
ประกอบกิจการงานได้ตามปกติ

4

ค่าตอบแทนความเสียหายอื่นตามที่คณะกรรมการ
เห็นสมควร

สามารถยื่นคำขอได้ภายใน 1 ปี

สิทธิของประชาชนที่ควรรู้

สิทธิในการได้รับการเยียวยาจากรัฐของผู้เสียหาย
และจำเลยในคดีอาญา

“จำเลย” หมายถึง บุคคลที่ถูกฟ้องคดีต่อศาลว่าได้เป็นผู้กระทำความผิด
จำเลยที่จะมีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายจากรัฐจะต้องเป็น
“ผู้ที่ถูกดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลว่าได้เป็นผู้กระทำความผิดอาญา”
โดยพนักงานอัยการและถูกคุมขังอยู่ในระหว่างการพิจารณาคดีของศาล
และศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่า
“จำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิด หรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด”
***ซึ่งสิทธินี้มีได้เฉพาะในกรณีที่จำเลยถูกดำเนินคดี
โดยพนักงานอัยการเท่านั้น***

สิทธิของประชาชนที่ควรรู้

สิทธิในการได้รับการเยียวยาจากรัฐของผู้เสียหาย และจำเลยในคดีอาญา

ค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายที่จำเลยจะขอรับได้มี 6 ประเภท ดังนี้

1

ค่าทดแทนการถูกคุมขัง โดยคำนวณจากจำนวนวันที่ถูกคุมขัง ในอัตราวันละ 500 บาท (ตาม พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติม ป.อาญา (ฉบับที่ 25) พ.ศ. 2559 มาตรา 30)

2

ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการรักษาพยาบาล รวมทั้งค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจ หากว่าความเจ็บป่วยของจำเลยเป็นผลโดยตรงจากการถูกดำเนินคดี

3

ค่าทดแทนในกรณีที่จำเลยถึงแก่ความตาย และความตายนั้นเป็นผลโดยตรงจากการถูกดำเนินคดี

4

ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ในระหว่างถูกดำเนินคดี

5

ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำเนินคดี

6

ค่าทดแทนกรณีขอให้ศาลคืนสิทธิที่เสียไปอันเป็นผลโดยตรงจากคำพิพากษา แต่ไม่สามารถคืนสิทธินั้นได้

คำถามที่พบบ่อย

Q&A

1

ใคร คือบุคคลในครอบครัวบ้าง

• Answer

คู่สมรส คู่สมรสเดิม ผู้ที่อยู่กินหรือเคยอยู่กินเงินสามีภริยา โดยมีได้จดทะเบียนสมรส บุตร บุตรบุญธรรม สมาชิกในครอบครัว รวมทั้งบุคคลใดๆ ที่ต้องพึ่งพาอาศัยและอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน

2

ผู้ถูกกระทำสามารถขอความช่วยเหลือได้จากไหนบ้าง

• Answer

ศูนย์ช่วยเหลือสังคม สายด่วน 1300 ,ระบบแจ้งเหตุฉุกเฉินทางสังคม ESS Help Me , ระบบเพื่อนครอบครัว Family Line , ระบบการคุ้มครองช่วยเหลือเด็ก สตรี และผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว VCIS ,ศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว ,บ้านพักเด็กและครอบครัว ,ศูนย์รับแจ้งเหตุ 191 , ศูนย์พึ่งได้ OSCC ,มูลนิธิ/NGO

3

แจ้งความกับเจ้าหน้าที่ตำรวจแล้ว แต่ไม่มีความคืบหน้า

• Answer

ตรวจสอบที่เอกสารการแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ ว่าเป็นการลงบันทึกประจำวัน หรือแจ้งความร้องทุกข์ เพราะไม่เหมือนกัน ดังนี้

การลงบันทึกประจำวัน

เป็นการบันทึกเหตุการณ์ไว้เป็นหลักฐาน ไม่ได้จะเอาผิดกับผู้กระทำ

การแจ้งความร้องทุกข์

เป็นการแจ้งความต้องการกับเจ้าหน้าที่ตำรวจว่าจะดำเนินคดีกับผู้กระทำ

คำถามที่พบบ่อย

4

ใคร มีสิทธิ์ยื่นคำต่อแทนผู้เสียหาย

• Answer

ผู้เสียหายในคดีอาญา และ จำเลย ตามพระราชบัญญัติคำต่อแทนผู้เสียหายและคำทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544

โดยยื่นคำขอได้ที่กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ศูนย์ราชการฯ แจ้งวัฒนะ อาคารสำนักงานคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ชั้นที่ 1 - 4 (พระนครศรีอยุธยา ขอนแก่น เชียงใหม่ สงขลา) สำนักงานยุติธรรมจังหวัดทุกแห่ง สถานีตำรวจทั่วทุกสถานี สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ทั้งนี้ สามารถยื่นคำขอได้ภายใน 1 ปี นับตั้งแต่วันที่รู้ถึงการกระทำความผิด หรือนับแต่วันที่ศาลอนุญาตให้ถอนฟ้อง หรือศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้วแต่กรณี

5

แจ้งความแล้วแต่รู้สึกไม่ปลอดภัย สามารถทำอย่างไรได้บ้าง

• Answer

- สามารถรับบริการที่ฝึกฝังชั่วคราวจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนได้
- สามารถยื่นคำร้องขอคุ้มครองสวัสดิภาพจากศาลเยาวชนและครอบครัว
- คำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพมีผล 6 เดือน หากใกล้สิ้นผลแล้ว ผู้กระทำยังมีพฤติกรรมก่อเหตุเช่นเดิม สามารถขอขยายระยะเวลาคุ้มครองได้
- หากสิ้นสุดคำร้องขอคุ้มครองสวัสดิภาพแล้ว ยังคงมีเหตุความรุนแรงในครอบครัวเกิดขึ้น สามารถยื่นคำร้องขอคุ้มครองฯ ได้อีก
- หากผู้กระทำไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล ผู้ถูกกระทำสามารถยื่นคำร้องต่อศาล ขอให้ออกหมายจับเพื่อแจ้งให้ตำรวจในเขตอำนาจดำเนินการกับผู้กระทำต่อไป

6

กรณีผู้ถูกกระทำถึงสัญญาตีต่างตัว สามารถขอรับบริการได้หรือไม่

• Answer

หากถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวในราชอาณาจักรไทย ย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายไทย สามารถแจ้งความร้องทุกข์ และยื่นคำร้องขอคุ้มครองสวัสดิภาพได้

คู่มือการช่วยเหลือผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว
ศูนย์ปฏิบัติการกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

02 659 6728

dwf_sorporkor@outlook.com

QR คิวอาร์โค้ดคู่มือฯ เล่มนี้